

บทที่ 5

วิเคราะห์ปัญหาหลักจริยธรรมกับการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชน

ที่กระทบต่อสิทธิส่วนตัว

นับตั้งแต่ได้มีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญตั้งแต่อดีตจนถึงรัฐธรรมนูญปัจจุบัน สิทธิและเสรีภาพถือเป็นเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญที่ได้สะท้อนถึงอำนาจการปกครองของรัฐ โดยเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และของประชาชนนั้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นมีหน้าที่ในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ และเป็นสื่อกลางในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารความเป็นไปในสังคมระหว่างประชาชนด้วยกัน รวมถึงระหว่างประชาชนกับรัฐ เพื่อสนองตอบในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถเข้าถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้ตรวจสอบอำนาจรัฐของสาธารณชน

ผู้วิจัยขอกล่าวถึงปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ดังต่อไปนี้

5.1 ปัญหาในเรื่องขององค์กรที่มีอำนาจในการควบคุมและดูแลผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งสภาวิชาชีพขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณธรรม และมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพนั้นๆ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการกำกับดูแลด้วยตนเองในการแสดงออกตามแนวทางที่ถูกต้องที่สังคมยอมรับ และมีจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นคุณสมบัติ ขั้นพื้นฐานของผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบการ หรือกลุ่มคนนั้นๆ ที่สามารถจะมองเห็นเป็นรูปธรรมได้ เพื่อการบรรลุถึงเป้าหมายของการกำกับดูแลด้วยตนเองซึ่งเป็นสิ่งที่ประกอบไปด้วยการกำหนดมาตรฐานที่ระบุถึงความประพฤติที่เหมาะสมที่จำเป็นต่อการสนับสนุนเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และกระบวนการในตรวจสอบพฤติกรรมนั้นๆ หรือแนวทางของกระบวนการใดๆ ก็ตามที่บัญญัติขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ควบคุมความประพฤติของสมาชิกโดยกลไกในการกำกับดูแลด้วยตนเองขององค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการเป็นตัวแทนของ

ผู้ประกอบการวิชาชีพ และเป็นผู้ควบคุมวินัยในการประกอบวิชาชีพด้วยมาตรการบังคับฝ่ายเดียวเหนือสมาชิกผู้ประกอบการวิชาชีพ หรือพิจารณาลงโทษเมื่อมีการกระทำผิด ซึ่งอาจจะกระทำได้ถึงขั้นเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบการวิชาชีพ

สภาพปัญหาในการไม่มีองค์กรในการตรวจสอบการกระทำของผู้ประกอบการวิชาชีพ สื่อมวลชนเป็นการเฉพาะนั้น ว่าการกระทำใดของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นได้กระทำการไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และหน่วยงานที่มีอยู่ก็ยังไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ จากสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การนำเสนอข่าวสารของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น ไม่มีความสมดุลระหว่าง สิทธิส่วนตัวของบุคคลเสรีภาพของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสาร และสิทธิที่จะได้รับรู้ของประชาชน กับความสัมพันธ์ระหว่างประโยชน์สาธารณะ โดยการนำเสนอข่าวสารของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนที่เป็นการละเมิดนั้นเกิดจากการ ไม่มีความสมดุลในเสรีภาพที่กล่าวนี้ ในบางครั้งก็มีการให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวสารโดยผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนมากเกินไป ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนพยายามทำทุกวิถีทางที่จะได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารโดยมุ่งเน้นแต่การขายข่าวโดยไม่ได้ตระหนักต่อประโยชน์สาธารณะว่าสาธารณชนจะได้รับประโยชน์จากการนำเสนอข่าวสารนั้นมากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนที่จะนำเสนอข้อมูลข่าวสารนั้น ต้องเคารพต่อเสรีภาพของบุคคล และไม่ทิ้งประโยชน์ของประชาชน

ผู้วิจัยเห็นว่าองค์กรของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนต่างๆ ที่มีอยู่เช่น สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย หรือองค์กรสื่อมวลชนอื่นๆ จะมีลักษณะที่แตกต่างจากการก่อตั้งองค์กรทางวิชาชีพอื่นๆ เช่น สภานายความ แพทยสภา และสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ในการควบคุมทนายความ แพทย์ และนักบัญชี ซึ่งองค์กรเหล่านี้ได้ถูกก่อตั้งขึ้น โดยกฎหมายที่เรียกว่าพระราชบัญญัติทนายความ พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม และพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี ดังนั้น องค์กรทั้งสามจึงมีอำนาจตามกฎหมายอย่างแท้จริงที่จะลงโทษสมาชิกของตน สำหรับองค์กรผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น เป็นเพียงข้อตกลงระหว่างสมาชิกเท่านั้น ไม่ได้มีการใช้อำนาจของรัฐตามกฎหมายแต่อย่างใด จึงทำให้สภาพของจริยธรรมวิชาชีพของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนจึงมีลักษณะแตกต่างจากสภาพบังคับของจริยธรรมของแพทย์ หรือมรรยาทของทนายความ สำหรับ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย หรือองค์กรสื่อมวลชนอื่นใด ไม่มีอำนาจในการลงโทษผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน เพราะไม่ใช่สภาวิชาชีพ หรือคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพที่ได้รับอำนาจตามกฎหมาย

ผู้วิจัยเห็นควรว่าให้มีการจัดทำพระราชบัญญัติเป็นการเฉพาะ ให้มีการจัดตั้งสภาวิชาชีพ สื่อมวลชน และมีอำนาจเทียบเท่ากับสภาวิชาชีพอื่นๆ หรือจัดให้มีคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพ เช่นเดียวกันกับ สภานายความ แพทยสภา และสภาวิชาชีพบัญชี และมีอำนาจในการควบคุมตรวจสอบการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นการเฉพาะ และกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับจริยธรรม หรือจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งถ้ามีการละเมิดต้องได้รับการลงโทษ และการชดเชยค่าเสียหายแก่บุคคลอื่น

จากการศึกษาพบว่า กลไกการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และการกำหนดมาตรฐานจริยธรรม หรือจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในภาพรวมของประเทศไทย และต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐฝรั่งเศส จะพบว่ามีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการควบคุมและตรวจสอบสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะอธิบายดังต่อไปนี้

ประเทศไทย ปัจจุบันนี้มีองค์กรที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลในวิชาชีพในด้านต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันนี้ได้มีการออกพระราชบัญญัติออกมาจัดตั้งองค์กรวิชาชีพต่างๆ เช่น

สภานายความได้ตั้งขึ้น โดยมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัตินายความ พ.ศ. 2528

แพทยสภาได้ตั้งขึ้น โดยมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525

สภาวิชาชีพบัญชี ได้ตั้งขึ้น โดยมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

เมื่อพิจารณาในเรื่องของจัดตั้งองค์กรวิชาชีพที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่าการออกกฎหมายในรูปแบบของพระราชบัญญัติให้มีการจัดตั้งองค์กรดังกล่าวขึ้น ซึ่งยังได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้องค์กรดังกล่าวนี้มีอำนาจในการดำเนินงานดังนี้ เช่น

ประการที่หนึ่ง จดทะเบียน และออกใบอนุญาต

ประการที่สอง มีอำนาจในการกำหนดบทลงโทษ เช่น ภาคทัณฑ์ ห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนดไม่เกินสามปี หรือลบลชื่อออกจากทะเบียนทนายความ

ประการสาม กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ

ประการที่สี่ กำหนดจริยธรรม หรือจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ

ประการที่ห้า ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของสมาชิก

สหรัฐอเมริกา มีองค์กรกลางที่เข้ามากำกับดูแลสื่อกระจายเสียง การสื่อสารมวลชน คือ องค์กร “Federal Communications Commission (FCC)”

หน้าที่หลักของ FCC คือความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแลกิจการด้านบรอดแบนด์ และกำกับดูแลกิจการสื่อสารโดยสายหรือคลื่นวิทยุ รวมถึงกำกับดูแลกิจการที่เกี่ยวกับการแข่งขัน

ในอุตสาหกรรมการสื่อสารโทรคมนาคม และการจัดการคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า รวมถึงกิจการที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของส่วนรวม ความมั่นคงของรัฐ และรับผิดชอบในการใช้งานคลื่นความถี่จำพวก Broadcast ความปลอดภัยสาธารณะและผู้ใช้งานตามภูมิภาคต่างๆอีกด้วย

สำหรับ FCC นั้น จะมีกฎหมาย Communications Act 1934 เป็นกฎหมายที่ทำให้มีการจัดตั้งขึ้นนอกจากนั้น ยังได้ระบุถึงอำนาจหน้าที่ของ FCC ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเสมอภาค และป้องกันการใช้อำนาจไปในทางที่ไม่ชอบ ซึ่งมีอำนาจดังนี้

ประการแรก อำนาจในการออกใบอนุญาต และต่อใบอนุญาต

ประการที่สอง อำนาจในการร่างกฎระเบียบข้อบังคับ

ประการที่สาม อำนาจในการกำหนดนโยบาย

ประการสุดท้าย อำนาจในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ญี่ปุ่น มีองค์กรที่เข้ามากำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน คือ NHK (Japan Broadcasting Corporation) และ NAB (The National association of Commercial Broadcasters in Japan) ได้เปลี่ยนมาเป็น JBA (The Japan Commercial Broadcasters Association) เมื่อปี พ.ศ.2555

NHK มีหน้าที่เผยแพร่รายการกระจายเสียงทุกๆด้าน ในการควบคุมคุณภาพของ NHK นั้นจะต้องเป็นไปตามกำหนดของมาตรฐานรายการของกฎหมายกระจายเสียง ดังนั้น NHK จึงได้มีการร่างมาตรฐานรายการกระจายเสียงในประเทศเกิดขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการควบคุมรายการ อีกทั้งยังเป็นการกำกับควบคุมดูแลการนำเสนอข่าวสาร เนื้อหา และการแพร่ภาพ โดยการตรวจสอบคุณภาพของรายการต่างๆ นั้น NHK ยังได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการกำกับดูแลข้อกำหนดในมาตรฐานรายการหรือผังรายการที่ได้มีการวางเอาไว้ ซึ่งรายการที่นำออกอากาศนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ และในเรื่องของการผลิตรายการต่างๆ เพื่อออกอากาศจะต้องขึ้นอยู่กับความเห็นชอบ และการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนจากคณะกรรมการที่ปรึกษารายการ ซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถที่จะตรวจสอบรายการต่างๆ ได้โดยการแสดงความคิดเห็นมายังเจ้าหน้าที่ของ NHK

ในเรื่องของมาตรฐานรายการสำหรับการออกอากาศทั้งภายใน และภายนอกประเทศ เนื่องจาก NHK เป็นองค์กรนิติบัญญัติจึงมีการออกหนังสือคู่มือมาตรฐานรายการขึ้นเรียกว่า Programs standard handbook และมีกรรมาธิการ Standards of Domestic Broadcast program ขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการควบคุมดูแลการดำเนินงานของ NHK มาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีการจัดตั้ง “สมาคมผู้ประกอบการแพร่ภาพกระจายเสียงเชิงพาณิชย์แห่งประเทศไทยญี่ปุ่น” ((The Japan Commercial Broadcasters Association) หรือ JBA โดยทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการกระจายเสียงภายใต้ของบังคับของ “มาตรฐานการกระจายเสียง” (Broadcasting Standards) และดูแลวัตถุประสงค์

ที่เกี่ยวกับการรายงานข่าวที่จำเป็นจะต้องรายงานด้วยความรวดเร็ว และถูกต้อง รวมถึงดูแลรายการ บังเทิงที่เกิดขึ้น ให้ดำเนินการโดยความคิดสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ชม รวมถึงการดูแล วัฒนธรรม และรายต่างๆ นั้นจะต้องมีประโยชน์ต่อเยาวชนและเด็กที่ได้รับชม และยังคงมีความ ซื่อสัตย์ในการดำเนินงานด้วยความเที่ยงธรรม และมีมาตรฐาน

สาธารณรัฐฝรั่งเศสได้มีการเริ่มต้นกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ขึ้น โดยที่รัฐ เป็นผู้ดำเนินการ และผูกขาด แรกเริ่มการขออนุญาตในการจัดตั้งสถานีนั้นเป็นอำนาจ ของรัฐมนตรีว่าการกิจการไปรษณีย์โทรเลขและโทรทัศน์ ต่อมาได้ย้ายไปอยู่ภายใต้การควบคุม ของ The Radio Diffusion Television Francaise (RTF) ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของ รัฐมนตรีว่าการข้อมูลข่าวสาร ภายหลังได้มีการปรับปรุงรูปแบบการองค์กรในปี ค.ศ. 1964 โดยจัดตั้ง Office de la Radio Diffusion Television Francaise (ORTF) เป็นรูปแบบคณะผู้บริหาร ที่มีสมาชิกครึ่งหนึ่งมาจากการแต่งตั้งจากรัฐบาล ต่อมาในปี ค.ศ. 1974 รัฐบาลได้ปรับเปลี่ยน รูปแบบของ ORTF อีกครั้ง โดยการแยก ORTF ออกเป็น 7 บริษัท แต่ยังมีฐานะเป็นกิจการของรัฐ อยู่ ในปี ค.ศ. 1982 ได้มีการออกกฎหมายที่เป็นกรยกเลิกการผูกขาดของรัฐในเรื่องของการผลิต รายการ และเปิดให้เอกชนเข้ามาเป็นผู้เช่าเวลาสถานี แต่รัฐก็ยังเป็นเจ้าของสถานีอยู่เช่นเดิม และรัฐ ยังได้จัดตั้งองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ โดยใช้ชื่อว่า The Haute Autorite ขึ้นแทนเพื่อเป็นองค์กร สูงสุดที่มากำกับดูแลเกี่ยวกับการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ โดยมีหน้าที่ในการแต่งตั้ง ผู้บริหารสถานีต่างๆ และออกใบอนุญาตแก่สถานีท้องถิ่น ในปี ค.ศ. 1986 ได้มีกฎหมาย ออกมายกเลิกระบบผูกขาดของรัฐ และจัดตั้ง The Commission Nationale de la Communication et des Liberte's (CNCL) ขึ้นมาแทน The Haute Autorite มีอำนาจหน้าที่กว้างขวางทั้งในกิจการ กระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ในส่วนของกิจการกระจายเสียง และกิจการ โทรทัศน์นั้น มีอำนาจในการออกใบอนุญาตแก่สถานีวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ทั้งหมด พร้อมทั้งกำกับดูแล

ในปัญหาในเรื่องของการไม่มีองค์กรที่อำนาจในการควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ผู้วิจัยเห็นว่าควรให้มีการจัดตั้งองค์กรที่มีอำนาจในการควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ให้เหมือนกับวิชาอื่น เช่น ทนายความ แพทย์ นักบัญชี ซึ่งเป็นองค์กรจัดตั้งขึ้นโดยมีพระราชบัญญัติ จัดตั้งองค์กรวิชาชีพนั้นๆ ขึ้นเพื่อควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพ และในการจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวกับ ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนควรที่จะนำเอาวิธีการ และมาตรฐานของสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น มาปรับใช้กับผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งในสหรัฐอเมริกาที่มีการจัดตั้งองค์กรกลางที่เข้า มากำกับดูแลสื่อกระจายเสียง การสื่อสารมวลชน คือองค์กร “Federal Communications Commission (FCC)”

ในประเทศญี่ปุ่นนั้น ได้มีการจัดตั้ง NHK (Japan Broadcasting Corporation) และ (The Japan Commercial Broadcasters Association) อันเป็นหน่วยงานองค์กรในการกำกับดูแลการนำเสนอข่าวสาร และแพร่ภาพของสื่อมวลชนญี่ปุ่น ซึ่งองค์กรดังกล่าวเป็นองค์กรนิติบัญญัติ มีสถานะทางกฎหมายสามารถออกข้อบังคับมาเพื่อควบคุมการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และญี่ปุ่นนั้นยังมีการควบคุมสื่อมวลชนโดยสังคม คือ สมัชชาโทรทัศน์เพื่อประชาชน (Forum for Citizens' Television หรือ FCT) โดยมีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนรู้เท่าทันสื่อมวลชน และไม่ให้อำนาจที่ตนมีอย่างเกินขอบเขต ซึ่งเป็นการกำกับดูแลในเรื่องของการนำเสนอข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนด้วยวิธีที่ประนีประนอม และจะเห็นได้ว่า FCT นอกจากจะให้การศึกษาค้นคว้าข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสื่อมวลชนที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนผู้บริโภคแล้ว ยังทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบรายโทรทัศน์

ประเทศไทยควรให้มีการจัดทำพระราชบัญญัติให้มีการจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีสภาพเป็นนิติบุคคล เช่นเดียวกับ สภานายความ แพทยสภา และสภาวิชาชีพบัญชี และให้องค์กรดังกล่าวมีหน้าที่ในการออกจริยธรรม หรือจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และให้มีหน้าที่ในการตรวจสอบ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน โดยเฉพาะ และให้มีอำนาจในการลงโทษผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ในการที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้ใช้เสรีภาพของตนในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และนำเสนอข่าวสารด้วยวิธีการใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น หรือเป็นการละเมิด โดยไม่ก่อประโยชน์แก่สาธารณะจากการนำเสนอข่าวสารนั้นๆ

5.2 ปัญหาในเรื่องของการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน

ซึ่งในปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 นั้นได้มีการบัญญัติในเรื่องของการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนไว้ในมาตรา 35 วรรคแรกไว้ว่า บุคคลที่ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าว หรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ซึ่งในการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสาร หรือการแสดงความคิดเห็นนั้น ให้เป็นไปตามจริยธรรมของวิชาชีพ

จากการศึกษาในเรื่องของคำว่าจริยธรรมวิชานั้นพบว่าในการศึกษานั้นควรจะต้องศึกษาโดยแยกระหว่างคำว่า จริยธรรม (ethics) และคำว่า วิชาชีพ (profession)

คำว่า จริยธรรม (ethics) มาจากคำในภาษากรีกว่า ethos ซึ่งหมายถึงบุคลิกภาพ หรือสิ่งที่คนดีประพฤติปฏิบัติเพื่อจะได้มีบุคลิกภาพที่ดี แต่โดยทั่วไปแล้ว จริยธรรมมีพื้นฐานทางด้านปรัชญา

ที่ว่าด้วยการตัดสินใจของมนุษย์ที่จะเลือกระหว่างความดี กับความชั่ว คำว่า ศีลธรรม (Morality) มาจากภาษาละตินว่า mores ซึ่งหมายถึงวิธีการประพฤติปฏิบัติของมนุษย์ ดังนั้น Morality จึงมีความหมายถึงประเพณีปฏิบัติที่สังคมให้ความยอมรับ หรือหมายถึงการปรับใช้จริยธรรมในชีวิตจริงนั่นเอง

คำว่า วิชาชีพ (profession) นั้นแต่เดิมเรียกว่า อาชีพปฎิญาณ ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราชพงศประพันธ์ ได้ทรงบัญญัติขึ้น โดยทรงให้นิยาม คำว่า profession ว่าปฎิญาณ เนื่องจากทรงเห็นว่าสภาพอันแท้จริงแห่งวิชาชีพก็คือ อาชีพปฎิญาณ หรือการปฎิญาณตนต่อสรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าจะประกอบอาชีพตามธรรมเนียมซึ่งมีวางไว้เป็นบรรทัดฐาน การอธิษฐานหรือปฎิญาณตนไว้ให้แก่การอาชีพหรือวิชาชีพของตน เป็นปัจจัยอันสำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งควร จะอยู่ในความรู้สึกลึกซึ้งของคน

จากการศึกษาความหมายของคำว่า จริยธรรม และคำว่า วิชาชีพ เมื่อนำทั้งสองคำนี้ มาพิจารณาเข้าด้วยกันจะทำให้ทราบถึงหมายความของคำว่า จริยธรรมวิชาชีพ (Professional Ethics) จึงหมายถึง แนวทาง และข้อที่พึงประพฤติปฏิบัติรวมไปถึงข้อห้ามสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ เพื่อไม่ให้วิชาชีพนั้นๆ ต้องเสื่อมเสีย โดยการทำงานใดที่จะถือว่าเป็นวิชาชีพได้นั้น จึงต้องมี องค์ประกอบด้วยกัน 3 ประการดังนี้

ประการแรก เป็นอาชีพในแง่ที่เป็นการทำงาน ที่มีการอุทิศตนทำไปตลอดชีวิต

ประการที่สอง การงานนั้นต้องได้รับการสั่งสอนอบรมที่เป็นวิชาชีพชั้นสูงที่ต้องอบรมกันเป็นเวลานานหลายปี

ประการสุดท้าย ผู้ทำงานประเภทนี้ จะมีชุมชน หรือหมู่คณะที่มีขนบธรรมเนียม ประเพณีที่สำนึกในจรรยาบรรณ เกียรติยศ และศักดิ์ศรีของวิชาชีพของตน และมีองค์กร หรือกระบวนการเพื่อสอดส่องพิทักษ์รักษากฎขนบธรรมเนียม เกียรติยศ ศักดิ์ศรี และวิชาชีพ

เมื่อพิจารณาในแง่ของเนื้อหาของจริยธรรมวิชาชีพ จะเห็นได้ว่า เป็นเพียงกฎเกณฑ์ ที่ออกมาใช้บังคับในกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ ซึ่งถือเป็นข้อปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับทาง วิชาการ ในการพิจารณาของคำว่า จริยธรรมวิชาชีพ นั้นมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

จริยธรรมวิชาชีพ นั้นเป็นเพียงกฎเกณฑ์ที่ใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพเท่านั้น ไม่มีสภาพเป็น ข้อบังคับที่ร่างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร และมีผลใช้บังคับระหว่างสมาชิกในองค์กรวิชาชีพเท่านั้น ซึ่งอาจเกิดจากจารีตประเพณี และแนวปฏิบัติที่ดำเนินกันมาของวิชาชีพนั้นๆ โดยอาจเห็นได้จากการรวบรวมจริยธรรมของวิชาชีพต่างๆ โดยตำราของนักวิชาการทางสาขาวิชาชีพนั้นๆ ในเชิงกฎหมายแล้ว จริยธรรมทางวิชาชีพลักษณะนี้ โดยทั่วไปแล้วไม่มีผลบังคับ อีกทั้งไม่มีความ แน่นอนชัดเจน เนื่องจากมีเนื้อหาที่แตกต่างกันไปตามการรวบรวมของนักวิชาการต่างๆ

จริยธรรมวิชาชีพมีลักษณะเป็นข้อบังคับที่สร้างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร และมีผลใช้บังคับระหว่างสมาชิกในองค์กรวิชาชีพนั้นๆ รวมถึงอาจมีการกำหนดกระบวนการพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ เมื่อมีการทำผิดจริยธรรมวิชาชีพนั้นๆ เช่น ธรรมนูญสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2552 ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2541 เป็นต้น ถึงแม้ว่าผลบังคับของข้อบังคับลักษณะนี้ จะมีระดับที่แตกต่างจากผลบังคับทางกฎหมายแต่ก็มีสภาพบังคับกับบรรดาสมาชิกขององค์กรวิชาชีพนั้นๆ

เมื่อพิจารณาในเรื่องของเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 นั้น มาเปรียบกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 นั้น มีการกำหนดขอบเขตในการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชนที่ต่างกันคือ

ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มาตรา 39 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาและการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 45 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

ซึ่งในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 นั้น ในการใช้เสรีภาพในการนำเสนอข่าวสาร หรือการแสดงความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นจะมีการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และการเสนอข่าวสารอยู่เหมือนกัน เช่น เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวนี้ ไม่มีอยู่ในการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 เพียงกำหนดไว้ว่าให้เป็นไปตามจริยธรรมของวิชาชีพเท่านั้น

เมื่อพิจารณาจริยธรรมกับกฎหมายแล้วจะพบได้ว่า จริยธรรมเป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้กำหนดความประพฤติ และควบคุมความประพฤติ เช่นเดียวกับกฎหมายที่เป็นเครื่องบ่งบอก ว่า ประชาชนได้ประพฤติในสิ่งที่ถูกต้อง หรือการกระทำที่ผิดหรือไม่ จริยธรรมยังถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมกฎหมายให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติที่ดียิ่งขึ้น ถ้าฟังกฎหมายนั้นไม่เพียงพอในการควบคุมความประพฤติของประชาชน เพราะการกระทำบางอย่างนั้นไม่มีความผิดต่อกฎหมาย แต่ในสังคมนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่ผิดจริยธรรม เช่น การเปิดสถานอาบอบนวดใกล้สถานศึกษา โดยได้รับอนุญาตถูกต้อง การปล่อยให้บิดามารดาที่ชราอดอยากยากไร้โดยไม่เหลียวแล เป็นต้น ซึ่งกฎหมายเป็นการควบคุมพฤติกรรมของประชาชนได้เฉพาะพฤติกรรมขั้นต่ำที่สำคัญที่ยอมรับได้เท่านั้น ไม่ได้ควบคุมได้ทุกเรื่อง

ดังนั้นความแตกต่างระหว่างจริยธรรมกับกฎหมายแล้ว จะเห็นได้ว่ามีอยู่หลายประการ ได้แก่ จริยธรรมเป็นเรื่องของจิตสำนึกที่จะทำได้ไม่ทำก็ได้ ไม่มีบทลงโทษอย่างชัดเจน แต่กฎหมายเป็นเรื่องของข้อกำหนดที่ว่าสิ่งใดต้องทำสิ่งใดต้องละเว้น และมีบทลงโทษชัดเจน เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของจริยธรรมกับกฎหมาย ซึ่งมีความแตกต่างตามตารางดังนี้

จริยธรรม	กฎหมาย
1. เป็นเรื่องของจิตสำนึกเกี่ยวกับคุณธรรม	1. เป็นบทบัญญัติ หรือข้อบังคับข้อบังคับของรัฐ
2. ถ้าทำผิดจะถูกตั้งกลงโทษ	2. ลงโทษโดยรัฐ
3. ไม่มีลายลักษณ์อักษร	3. มีลายลักษณ์อักษรชัดเจน
4. เป็นเครื่องมือควบคุมพฤติกรรมระดับสูงของมนุษย์	4. เป็นเครื่องมือควบคุมพฤติกรรมระดับต่ำของมนุษย์
5. เป็นการควบคุมพฤติกรรมจากภายใน	5. เป็นการควบคุมพฤติกรรมจากภายนอก
6. ผู้ปฏิบัติกระทำด้วยใจสมัคร และภูมิใจที่ได้ทำ	6. ถูกบังคับให้ทำเพราะเป็นกฎหมาย

ผู้วิจัยเห็นควรว่าให้มีการจัดทำจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนขึ้น และให้มีสภาพบังคับตามกฎหมายจากองค์กรวิชาชีพที่มีอำนาจตามกฎหมายเช่น สภากาย แพทยสภา และสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งองค์กรที่กล่าวมานั้นเป็นองค์กรที่มีการจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ และในพระราชบัญญัติดังกล่าวยังมีการให้อำนาจองค์กรดังกล่าวในการออกกฎระเบียบ จริยธรรม หรือมรรยาทของผู้ประกอบวิชาชีพ ไว้อย่างชัดเจน เช่น

ข้อบังคับสภาพนายความว่าด้วยมรรยาทนายความ พ.ศ. 2529 ฉบับนี้เกิดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 27 (3) (จ) และมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528

ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2549 ฉบับนี้เกิดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 21 (3) (ข) แห่งพระราชบัญญัติวิชาเวชกรรม พ.ศ. 2525

ข้อบังคับสภาวิชาชีพว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้วิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2561 ฉบับนี้เกิดขึ้นโดยอำนาจตามมาตรา 7 (4) (9) และ(11) มาตรา 30 มาตรา 46 และมาตรา 47 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

เมื่อพิจารณาจากข้อบังคับของ ทนายความ แพทย์ และนักบัญชีนั้น จะพบว่ามีการจัดทำข้อบังคับในเรื่องของมรรยาท จริยธรรม หรือจรรยาบรรณนั้น จะต้องมีการออกมาเพื่อให้มีอำนาจในการจัดทำข้อบังคับนั้นๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นการควบคุม และมีสภาพบังคับกับผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ เป็นการทั่วไป

สหรัฐอเมริกา มีแนวทางของหลักเกณฑ์จริยธรรม (code of ethics) จาก “คณะกรรมการสื่อสารของรัฐ” (FCC-Federal Communication Commission) ซึ่งก็คือ ผู้กำกับดูแลกิจการวิทยุโทรทัศน์ ในสหรัฐอเมริกาไม่ว่าจะเป็นช่องเชิงพาณิชย์ หรือช่องสื่อสารสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นช่องข่าวหรือช่องรายการเด็ก บันเทิง เกมส์โชว์ ล้วนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ “FCC” ทั้งสิ้น

ญี่ปุ่นมีองค์กรวิชาชีพที่มีบทบาทสำคัญด้วยกัน 2 องค์กรหลัก คือ

The Japan Commercial Broadcasters Association (JBA) (สมาคมผู้ประกอบการแพร่ภาพกระจายเสียงเชิงพาณิชย์แห่งประเทศไทยญี่ปุ่น) ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2494-2495 เดิมชื่อ The National Association of Commercial Broadcasters in Japan (NAB) เปลี่ยนมาเป็น JBA เมื่อปี พ.ศ.2555 JBA ก่อตั้งขึ้นมาเนื่องจากการฟื้นฟูทางการเมืองของประเทศญี่ปุ่นภายหลังจากสงครามโลก

นอกจากนี้ยังเป็นตัวแทนของผู้ประกอบกิจการในการสร้างพลังต่อรองทางธุรกิจ และป้องกันการถูกแทรกแซงจากภาครัฐ JBA มีบทบาทในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้สถานีโทรทัศน์ที่เป็นสมาชิกร่วมมือ และปฏิบัติตาม โดยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ คือ สิทธิมนุษยชน การรายงานข่าวการเมืองอาชญากรรม ครอบครัว และเยาวชน การพัฒนาการศึกษา ศาสนา การนำเสนอให้แก่ผู้ทุพพลภาพ และการนำเสนอโฆษณา เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นผู้กำหนดแนวปฏิบัติ และช่วงเวลาในการออกอากาศที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้ชมแต่ละช่วง เช่น ช่วงเวลาสำหรับเด็กและเยาวชน คือ 17.00–21.00 น.

The Broadcasting Ethics and Program Improvement Organization (BPO) (องค์กรจริยธรรมด้านการแพร่ภาพกระจายเสียง และการปรับปรุงรายการ) BPO เป็นหน่วยงานอิสระจากรัฐบาล และภาคอุตสาหกรรม มีหน้าที่รับเรื่องร้องทุกข์จากประชาชนดำเนินการรับเรื่องร้องเรียน

และเป็นบุคคลที่สามในการพิจารณาปัญหาค้านจริยธรรม สิทธิมนุษยชน และการคุ้มครองผู้เยาว์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางโทรทัศน์ BPO มีกรอบในการกำกับดูแลเนื้อหาที่สอดคล้องกับบทบาทของสื่อมวลชนตามที่กฎหมายกำหนด

ผู้วิจัยเห็นสมควรให้มีการจัดทำพระราชบัญญัติเกี่ยวกับจริยธรรม หรือจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพของสื่อมวลชนให้มีสภาพตามกฎหมายที่จะสามารถบังคับใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้เป็นการทั่วไป ซึ่งในปัจจุบันนั้นได้มีองค์กรของสื่อมวลชน Nation ที่มีการจัดทำจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งได้นำมาใช้กับสมาชิกของตนเองคือจริยธรรมของคนข่าวเครือเนชั่น เมื่อพิจารณาถึงจริยธรรมของคนข่าวเครือเนชั่น จะพบถึงข้อบังคับและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ในเรื่องของความรับผิดชอบทางกฎหมาย ความรับผิดชอบทางจริยธรรม และจริยธรรมในการสื่อข่าว และการเขียนข่าว ดังนั้นในการจัดทำจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีสภาพบังคับนั้น เมื่อมีการจัดตั้งองค์กรที่มีอำนาจควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน แล้วให้องค์กรที่มีอำนาจควบคุมผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชนนั้นกำหนดจริยธรรม หรือจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีสภาพบังคับตามกฎหมายเพื่อให้บังคับกับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนทั่วไป

5.3 ปัญหาในเรื่องของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่ถูกกระทำละเมิดโดยผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

ปัญหาดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นได้ใช้เสรีภาพที่ตนมีตามกฎหมายนั้น ทำให้เกิดความเสียหายกับบุคคลอื่น ในการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนควรที่จะกำหนดความผิดเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพไว้โดยเฉพาะ เพราะว่าการที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้นำเสนอข้อมูลข่าวสาร หรือข้อมูลต่างๆ ควรที่จะต้องวิเคราะห์ในข้อมูลเหล่านั้นก่อนที่จะทำการนำเสนอข้อมูลข่าวสารตามวิสัยของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน เมื่อตนรู้อยู่แล้วว่าข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง หรือไม่มีความชัดเจนแต่ดันกับนำข้อมูลเหล่านั้นมาเสนอให้ประชาชนได้รับรู้ซึ่งเป็นข้อมูลอันเป็นเท็จ ในการนำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นความจริงนั้นเป็นสิ่งที่อาจจะทำให้เกิดความวุ่นวายในสังคมได้

จากการศึกษาปัญหาดังกล่าว ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารนั้น ในยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสารกันนั้นอย่างไรขอบเขตนั้น ทำให้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ นั้น ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเพียงอย่างเดียว เพราะการที่เทคโนโลยีได้มีการพัฒนาให้มีความสะดวกยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ที่ใช้เทคโนโลยีนั้น

สามารถที่จะนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้รวดเร็วกว่าผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเสียอีก ในปัจจุบันนี้ทุกคนมีสมาร์ตโฟนติดตัวอยู่ตลอดเวลาซึ่งเป็นการสะดวกที่จะถ่ายภาพ หรือถ่ายเป็น วิดีโอ เพื่อทำการอัป โหลดลงในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างรวดเร็ว

เมื่อพิจารณาถึงสภาพของสังคมในปัจจุบันที่เทคโนโลยีได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วนี้ ทำให้ทราบว่าการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันนี้ทำให้ทราบได้ว่าผู้ที่มีหน้าที่ในการนำเสนอ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ นั้น ทุกคนในสังคมสามารถที่จะเป็นผู้ที่จะนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้เช่นเดียวกับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ดังนั้นเราจำเป็นที่จะต้องทำการแยกระหว่างบุคคล ธรรมดา และผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนออกจากกัน

การใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลธรรมดาในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้แก่ ประชาชนได้รับรู้ นั้น อาจมีกรณีที่จะไปกระทบสิทธิส่วนตัวของบุคคลอื่น หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ ซึ่งในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นข้อมูลที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น หรือข้อมูลที่ได้นำเสนอไปนั้นเป็นข้อมูลที่เป็นเท็จ ซึ่งบุคคลธรรมดาที่ได้นำเสนอข้อมูลข่าวสาร เหล่านั้นจะต้องรับผิดชอบในความผิดดังกล่าวตามหลักกฎหมายทั่วไป เช่น กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ปัจจุบันนี้ในการแสวงหาข้อมูลของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นไม่จำเป็นที่จะต้อง ออกไปแสวงหาข้อมูลข่าวสารด้วยตนเองแต่เพียงอย่างเดียว ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนสามารถ ที่จะหาแหล่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านทางช่างภาพอิสระที่ได้นำรูปภาพเหตุการณ์ หรือข้อมูลต่างๆ มาขายให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน หรือจากบุคคลธรรมดาที่ได้มีการอัป โหลดรูปภาพ หรือข้อมูลต่างๆ ลงสู่ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ในเรื่องของการรับผิดชอบในการกระทำดังกล่าวนี้ จะต้องพิจารณาจากแหล่งข้อมูลของข่าวสารก่อนเสมอว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ถ้าข้อมูลที่ถูกรายขายให้กับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นเป็นข้อมูลที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องพิจารณาต่อไปอีกว่าผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นรู้ หรือไม่ว่าข้อมูลที่ได้นำมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งถ้าผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นรู้อยู่แก่ใจว่า ข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นข้อมูลที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน จะต้องรับผิดชอบในความผิดในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารดังกล่าว แต่ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน นั้นไม่ทราบว่าข้อมูลเหล่านั้นได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ผู้ที่จะต้องรับผิดชอบในความผิดนั้น คือ ผู้ที่ได้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้ได้ข้อมูลเหล่านั้นมาขายให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

การใช้สิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น ในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสารเพื่อนำไปเสนอให้แก่ประชาชนได้รับรู้ อาจมีบางกรณีที่ไปกระทบกับสิทธิส่วนตัวของผู้อื่น และก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนตัวได้ ซึ่งปัจจุบันสื่อมวลชนนั้นมีอยู่หลายประเภท

เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ (Print Media) ภาพยนตร์ (Film) สื่อกระจายเสียงและแพร่ภาพ (Broadcasting) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ได้แก่ กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับนั้น มีจุดมุ่งหมายและเจตนารมณ์ที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายนั้น คือ กฎหมายนั้นไม่ครอบคลุมในเรื่องของการทำงานของสื่อมวลชนที่ไปกระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น

ในส่วนของประมวลกฎหมายอาญา ในเรื่องของหมิ่นประมาท ได้มีคำพิพากษาเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทที่เกิดจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 14169/2557 ซึ่งมีเนื้อหาโดยย่อดังนี้

ความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการใช้ข้อความ ต้องพิจารณาข้อความว่า เมื่อวิญญูชนโดยทั่วไปได้พบเห็นและอ่านข้อความแล้ว จะส่งผลให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังหรือไม่ เมื่อพิจารณาข้อความที่ จ. เขียนเห็นได้ว่า ความหมายของข้อความเป็นการแสดงว่าผู้เขียนยืนยันข้อเท็จจริงและเชื่อตามหนังสือร้องเรียนที่ จ. อ้างว่าได้รับจากชาวบ้านว่า โจทก์เป็นคนนำเมทแอมเฟตามีนมาส่งแก่ผู้จำหน่าย โดยผู้เขียนและจำเลยที่ 3 ไม่ได้ใส่ใจตรวจสอบว่า เป็นความจริงและจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์หรือไม่เพียงใด ทั้งต่อมาโดยผลของการตีพิมพ์ข้อความยังเป็นเหตุให้โจทก์ถูกผู้บังคับบัญชาไม่ไว้วางใจและตั้งกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้ประกอบอาชีพรับราชการไม่พึงปรารถนา แม้ผลการสอบสวนจะไม่มีผลผิดแต่ก็จะมีผลกีดกันมัวหมอง และอาจจะมีผลต่อความก้าวหน้าในชีวิตราชการอีกด้วย ข้อความดังกล่าวย่อมทำให้โจทก์เสื่อมเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นเกลียดชัง จำเลยที่ 3 ในฐานะเป็นบรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจ จัดทำ และควบคุมข่าวและข้อความที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ต้องถือเป็นตัวการร่วมรับผิดชอบในข้อความที่ลงพิมพ์และหมิ่นประมาทโจทก์

จ. ผู้เขียนข่าวไม่รู้จักโจทก์ ไม่รู้ว่าดาบ ก. มีตัวตนหรือไม่ ไม่ได้ตรวจสอบว่าหนังสือร้องเรียนเป็นความจริงหรือไม่ และไม่ได้เก็บหนังสือร้องเรียนไว้ แสดงว่า ผู้เขียนไม่ได้มีข้อมูลหรือพฤติการณ์ใดๆ ที่จะสื่อแสดงว่า ที่อำเภอปะคำมีตำรวจชื่อดาบ ก. นำเมทแอมเฟตามีนมาส่งให้ชาวบ้านจำหน่าย ในฐานะเป็นสื่อมวลชน เมื่อมีหนังสือร้องเรียนซึ่งไม่ได้ลงชื่อผู้ร้องเรียนเพียงฉบับเดียวเท่านั้น ข้อมูลในการกล่าวหาโจทก์ที่ได้มาเพียงเท่านี้ วิญญูชนย่อมทราบได้ว่าอาจมีการกลั่นแกล้งกัน จำเลยที่ 3 ต้องใช้ความระมัดระวังในการเสนอข่าวมากเป็นพิเศษ จะถือว่าเป็นสื่อมวลชนแล้วจะเสนอข่าวอย่างใดก็ได้ นั่นมิได้ มิฉะนั้นอาจจะเป็นช่องทางให้บุคคลบางคนบางกลุ่มใช้สื่อในการทำลายชื่อเสียงกันและยอมถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น โดยมีขอบ

ด้วย การกระทำของจำเลยที่ 3 จึงไม่ถือว่าเป็นการแสดงความคิดเห็น โดยสุจริตหรือเป็นการติชมด้วยความ เป็นธรรมอันเป็นวิสัยของประชาชน การกระทำของจำเลยที่ 3 จึงเป็นความผิด

ในส่วนของประมวลแพ่งและพาณิชย์ ในเรื่องของการละเมิด ได้มีคำพิพากษาเกี่ยวกับการ ละเมิดที่เกิดจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4893/2558 ซึ่งมีเนื้อหาโดยย่อ ดังนี้

แม้จำเลยทั้งสองจะเป็นสื่อมวลชน มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาหรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นๆ แต่ก็หาอาจกระทำการใดๆ ที่เป็นการก้าวล่วง หรือกระทบกระเทือนต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น การที่จำเลยทั้งสองนำข่าวการมีเพศสัมพันธ์ของชายหญิงคู่หนึ่งซึ่งหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ เคยนำเสนอภาพและข่าวไปก่อนหน้านั้น แต่ยังไม่ได้ระบุว่าชายหญิงในภาพเป็นใครมาเผยแพร่ซ้ำโดยระบุในเนื้อหาข่าวว่า ชายในภาพที่กำลังมีเพศสัมพันธ์กับหญิงคนรักคือ โจทก์ ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำที่เป็นการก้าวล่วง หรือกระทบกระเทือนต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของโจทก์ จึงเป็นการละเมิดต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา 420 การที่โจทก์ซึ่งเป็นผู้เสียหายต้องแจ้งชื่อ ลักษณะแห่งความผิดและพฤติการณ์ต่างๆ ต่อพนักงานสอบสวนเป็นหน้าที่ที่ผู้เสียหายต้องกระทำในการร้องทุกข์กล่าวโทษ จะถือว่าโจทก์ยินยอมเปิดเผยชื่อและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อสาธารณชนหาได้ไม่ แม้โจทก์จะเป็นนักการเมือง เป็นบุคคลสาธารณะ แต่ก็ย่อมมีสิทธิของความเป็นส่วนตัว มิใช่ว่าเมื่อเป็นนักการเมืองหรือบุคคลสาธารณะแล้วจะทำให้สิทธิในความเป็นส่วนตัวต้องสูญสิ้นไปทั้งหมด การกระทำของจำเลยทั้งสอง เป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา 420 แต่มิใช่เป็นการกล่าว หรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงตาม มาตรา 423 โจทก์จึงไม่อาจเรียก ให้จำเลยทั้งสองรับผิดชอบในความเสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณและความเสียหายแก่ทางทำมาหา ได้หรือทางเจริญของตนโดยประการอื่นตามมาตรา 423 ได้ โดยจำเลยทั้งสองต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น และแม้จะมีบุคคลอื่นกระทำความผิดด้วยก็เป็นเรื่องระหว่างโจทก์กับผู้กระทำละเมิด รายนั้น ๆ มิใช่เหตุตามกฎหมายที่จำเลยทั้งสองจะยกขึ้นอ้างเพื่อให้ศาลปรับลดค่าเสียหายที่ตนต้อง รับผิดชอบ แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 34 จะบัญญัติคุ้มครอง สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว และมาตรา 28 บัญญัติให้ผู้ถูกกระทำละเมิดสามารถยกขึ้นเพื่อใช้สิทธิ ทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีบทบัญญัติในทำนองเดียวกันนี้ก็ตาม แต่การที่จะพิจารณาว่าจำเลยทั้งสองต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ หรือไม่ เพียงใด ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมาย ที่กำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างบุคคลไว้เป็นการเฉพาะ

ในส่วนของพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ได้มีคำพิพากษาเกี่ยวกับการนำข้อมูลอันเป็นเท็จเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่เกิดจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 319/2560 ซึ่งมีเนื้อหาโดยย่อ ดังนี้

จำเลยที่ 1 ในฐานะเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ตามบทนิยามของ พ.ร.บ.จดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ.2550 มาตรา 4 มิได้มีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องรับผิดชอบในการผลิตข่าวแต่อย่างใด เมื่อโจทก์มิได้นำสืบพยานให้ปรากฏว่าจำเลยที่ 1 เกี่ยวข้องกับข่าวตามที่โจทก์นำมาฟ้องอย่างไร จึงไม่อาจลงโทษจำเลยที่ 1 ในความผิดฐานหมิ่นประมาท

จำเลยที่ 1 เป็นเจ้าของสื่ออิเล็กทรอนิกส์เว็บไซต์มติชนออนไลน์ เป็นผู้นำเสนอข่าวสารทางระบบคอมพิวเตอร์ในนามของตนเอง คือเว็บไซต์มติชนออนไลน์ จำเลยที่ 1 ย่อมเป็นผู้ให้บริการตามบทนิยามของ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 มาตรา 3 และการที่เว็บไซต์มติชนออนไลน์เสนอข่าวใด ๆ ย่อมถือว่าจำเลยที่ 1 ในฐานะเจ้าของ และเป็นผู้ให้บริการ ยินยอมให้มีการนำเสนอข่าวดังกล่าวแล้ว จำเลยที่ 1 จะอ้างว่าได้มอบให้บุคคลอื่นควบคุมดูแลบริหารจัดการเว็บไซต์โดยจำเลยที่ 1 มิได้เกี่ยวข้องกับข่าวดังกล่าวเลยหาได้ไม่ เพราะบทกฎหมายข้างต้นมีเจตนารมณ์มุ่งประสงค์จะควบคุมการทำหน้าที่ของผู้ให้บริการโดยเฉพาะ

โจทก์มิได้เป็นแกนนำหรือเข้าร่วมการชุมนุมตามข่าวที่ปรากฏ ถือได้ว่าข่าวหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวโจทก์เป็นข้อมูลอันเป็นเท็จ เมื่อข่าวดังกล่าวระบุว่าการประชุมมีการนำรถบรรทุกสิบล้อมาปิดถนน อันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เป็นเหตุให้รถทุกประเภทไม่สามารถสัญจรผ่านไปมาได้ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน ย่อมทำให้โจทก์ซึ่งตามข่าวระบุว่าเป็นแกนนำการประชุมได้รับความเสียหายแก่ชื่อเสียงได้ จำเลยที่ 1 เป็นผู้ให้บริการยินยอมให้มีการนำข้อมูลอันเป็นเท็จดังกล่าวเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ โดยประการที่น่าเกิดความเสียหายแก่โจทก์หรือประชาชน จึงมีความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 มาตรา 15 ประกอบมาตรา 14 (1)

หนังสือพิมพ์รายวันมติชนของจำเลยที่ 1 เผยแพร่และวางจำหน่ายทั่วราชอาณาจักร ส่วนเว็บไซต์มติชนออนไลน์ก็เผยแพร่โดยระบบสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ผู้สนใจสามารถติดตามข่าวได้ทั่วราชอาณาจักรเช่นเดียวกัน ถือได้ว่าการกระทำตามฟ้องเกิดขึ้นทั่วราชอาณาจักร โจทก์จึงใช้สิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลชั้นต้นได้ไม่ถือว่าเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

จากการศึกษา พบว่าในประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้การกระทำของสื่อมวลชนในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่เป็นความผิดไว้โดยเฉพาะจึงทำให้ความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นอยู่ภายใต้ของเจตนาของบทกฎหมายทั่วไปที่มีผลใช้บังคับอยู่

ในปัจจุบันเช่นเดียวกันกับบุคคลธรรมดาที่เป็นผู้นำเสนอข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนทราบ คือ ประมวลกฎหมายอาญา ในฐานะความคิดเกี่ยวกับหมิ่นประมาท ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ในความผิดฐานละเมิด พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และความรับผิดอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลำดับพระราชบัญญัติอื่นเป็นรายกรณีไป

เมื่อศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น มีเสรีภาพในการพิมพ์ การโฆษณา และการนำเสนอข่าวสารได้อย่างเสรีภาพตามแนวความคิดอิสรภาพนิยม แต่ในการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบควบคู่กันไปด้วย และเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องจึงเกิดเป็นแนวคิดอิสรภาพนิยมรูปแบบใหม่ และได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวางในชื่อว่า แนวคิดว่าด้วยความรับผิดชอบทางสังคม ในแนวคิดนี้เสรีภาพถูกจำกัดขอบเขตด้วยความรู้สึกรับผิดชอบต่อผู้ประกอบวิชาชีพภายใต้จรรยาบรรณของสมาคมวิชาชีพ และโดยการควบคุมโดยองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล หรือองค์กรอื่นๆ

ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นไม่มีความรับผิดชอบในการนำเสนอข่าวสารเนื้อหาอันเป็นสาระสำคัญย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชน อันเนื่องมาจากการได้รับข่าวสารที่ไม่เป็นความจริง ซึ่งการกระทำที่ไม่มีความรับผิดชอบนั้นเป็นการขัดต่อทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม ในการตระหนักถึงความรับผิดชอบ และหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่มีต่อสังคม และประชาชนที่จะต้องดำเนินการตามหน้าที่ตามหลักความรับผิดชอบควบคู่กันไปด้วย

จากที่กล่าวมา มีกฎหมายหลากหลายฉบับที่ใช้บังคับต่อการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน แต่ไม่มีบทบัญญัติใดที่เป็นการกำหนดความผิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ในลักษณะหนึ่งลักษณะใดเป็นความผิดไว้เป็นการเฉพาะ ทำให้ความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นจึงอยู่ภายใต้เงื่อนงำของกฎหมายทั่วไป ซึ่งเป็นการขาดหลักเกณฑ์ที่แน่นอน โดยเฉพาะในเรื่องของการนำเสนอข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นที่เป็นการละเมิดในสิทธิส่วนตัวในความคิดต่อชื่อเสียงเกียรติยศของบุคคล ซึ่งยังทำให้เกิดปัญหาในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ

การที่ไม่มีการบัญญัติถึงมาตรการในทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในลักษณะใดลักษณะหนึ่งไว้เป็นความผิดเฉพาะ ทำให้การดำเนินงานตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของเนื้อหาของข่าวตกอยู่ภายใต้กฎหมายทั่วไป

ผู้วิจัยเห็นควรมีการจัดทำกฎหมายขึ้นมาในรูปแบบของพระราชบัญญัติเพื่อนำไปใช้ในการป้องกัน และควบคุมสื่อมวลชน และเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นเป็นการเฉพาะ โดยกำหนดเนื้อหาของบทบัญญัติให้มีหลักเกณฑ์และขั้นตอน หรือกระบวนการทางกฎหมาย

ที่เกี่ยวกับการให้อำนาจขององค์กรอิสระในการควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนไม่ให้ใช้เสรีภาพของตนไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

จากการศึกษาพบว่าในประเทศไทยนั้นมืองค์กรวิชาชีพต่างๆ ที่มีการระบุนับไว้อย่างชัดเจนในการกระทำในลักษณะที่เป็นการกระทำที่เป็นความผิดในทางจริยธรรมที่จะทำให้เกิดการเสื่อมเสียถึงชื่อเสียง เกียรติของวิชาชีพนั้น หรือในการกระทำที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น เช่น ทนายความ แพทย์ เป็นต้น

ผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความ นั้นมีข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 ในการกำกับดูแลในการกระทำที่เป็นความผิดของทนายความ เช่น

มรรยาทต่อศาลและในศาล ได้มีการบัญญัติไว้ในข้อ 5 ถึงข้อ 8 โดยมีเนื้อหาดังนี้ เช่น ปฏิเสธคำขอของผู้พิพากษาให้เป็นทนายความ คูหมิ่นศาล คูหมิ่นผู้พิพากษา ทำหลักฐานเท็จ หรือเสื่อมสอนให้พยานเบิกความเท็จ เป็นต้น

มรรยาทต่อตัวความ ได้มีการบัญญัติไว้ในข้อ 9 ถึงข้อ 15 โดยมีเนื้อหาดังนี้ เช่น ทำการช่วยผู้ให้มีการฟ้องร้องคดี ใช้กลอุบายเพื่อจงใจเพื่อให้ได้ว่าความ ห้ามเปิดเผยความลับ ทอดทิ้งคดี หรือ ถ้อ โกง ยักยอกเงินของลูกความ เป็นต้น

มรรยาทต่อทนายความด้วยกัน ได้มีการบัญญัติไว้ในข้อ 16 ถึงข้อ 19 โดยมีเนื้อหาดังนี้ เช่น กระทำการแย่งคดีจากทนายความคนอื่น โฆษณาชวนเชื่อ หรือประกอบอาชีพที่ฝ่าฝืนศีลธรรม เป็นต้น

ผู้ประกอบการวิชาชีพแพทย์ นั้นมีพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 ในการกำกับดูแลในการกระทำที่เป็นความผิดของแพทย์ เช่น

จริยธรรมทั่วไปนั้น ได้มีการบัญญัติไว้ในข้อ 5 ถึงข้อ 7 โดยมีเนื้อโดยสรุปดังนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่กระทำการใดๆ ให้เป็นการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของวิชาชีพ และจะต้องไม่มีอคติใน เชื้อชาติ ศัญชาติ ศาสนา สังคม หรือลัทธิการเมือง และจะต้องเคารพกฎหมายของบ้านเมือง

จริยธรรมในการโฆษณาการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ได้มีการบัญญัติไว้ในข้อ 8 ถึงข้อ 14 โดยมีเนื้อหาสรุปดังนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่โฆษณา ใช้ จ้าง หรือยินยอมให้ผู้อื่น โฆษณาการประกอบวิชาชีพเวชกรรมความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาเวชกรรมของตนเอง หรือของผู้อื่น

จริยธรรมในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมนั้น ได้มีการบัญญัติไว้ในข้อ 15 ถึงข้อ 29 โดยมีเนื้อหา โดยสรุปดังนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องรักษามาตรฐานในระดับที่ดีที่สุด ในสถานการณ์ต่าง ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมจะต้องไม่เรียกร้อยสินจ้างหรือของรางวัลอื่นๆ

นอกจากค่าบริการที่ควรได้รับ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมจะต้องไม่จูงใจ ชักชวน หลอกลวงให้มารับบริการจากตน และสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม คือการไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับของผู้ป่วย ไม่ปฏิบัติราชการช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในระยะอันตรายจากการเจ็บป่วย และในการให้ความคิดเห็นจะต้องกระทำโดยสุจริต เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่าในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส มีกลไกการควบคุมในการทำหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน บัญญัติไว้เป็นมาตรฐานที่แตกต่างจากกฎหมายที่ควบคุมสิทธิเสรีภาพในการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในประเทศไทย ซึ่งจะอธิบายดังต่อไปนี้

สหรัฐอเมริกานั้นมีกฎหมายเรื่องการหมิ่นประมาทของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน คือ การไขข่าวให้แพร่หลาย ไม่ว่าจะด้วยการพูด การเขียน พิมพ์ วาด หรือวิธีการอื่น ซึ่งทำให้บุคคลอื่นเสื่อมเสียชื่อเสียง ความผิดประเภทนี้เป็นความผิดทางอาญาและทางแพ่งด้วย ผู้กระทำผิดต้องรับโทษทางอาญาและต้องชดเชยค่าเสียหาย ในกรณีที่ข้อความที่น่าเสอนั้นเป็นความจริง และเรื่องที่น่าเสอนเป็นเรื่องที่กระทบต่อสาธารณชน จะได้รับการคุ้มครองจากบทแก้ไขเพิ่มเติมที่ 1 ของรัฐธรรมนูญ เว้นแต่การรายงานที่ไม่เป็นความจริง ในกรณีของการนำเสนอข้อมูลของบุคคลธรรมดา อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของบุคคลนั้น และโดยการกระทำของบุคคลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้วางหลักไว้ว่า “บุคคลดังกล่าวไม่อาจที่จะเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งต่อการกระทำนั้นได้ เว้นแต่การกระทำของสื่อมวลชนนั้นได้ละเมิดมาตรฐานความรับผิดชอบที่สื่อพึงต้องระมัดระวัง” ภายใต้การคุ้มครองแก่เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ศาลสูงสุดของอเมริกายังได้กำหนดบทยกเว้นของความคุ้มครองแก่เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมที่ 1 โดยได้กำหนดลักษณะของการแสดงความคิดเห็นที่ไม่ตกอยู่ภายใต้การคุ้มครองของบทบัญญัติดังกล่าวไว้ เช่นการใช้เสรีภาพในลักษณะที่มีข้อความหรือเนื้อหาเป็นการขู่ โดยศาลสูงสุดสหรัฐอเมริกาได้ยึดหลักการที่ว่า “การสนับสนุนการใช้กำลัง” จะไม่ได้รับการคุ้มครอง

สหรัฐอเมริกานั้น มีแนวในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารจาก “คณะกรรมการสื่อสารของรัฐ” (FCC-Federal Communication Commission) ซึ่งก็คือ ผู้กำกับดูแลกิจการวิทยุ โทรทัศน์ ในสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นช่องเชิงพาณิชย์ หรือช่องสื่อสารสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นช่องข่าว หรือช่องรายการเด็ก ล้วนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ “FCC” ทั้งสิ้น โดยมีการกำหนดการกระทำของสื่อมวลชนไว้คือไว้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ต้องแน่ใจว่าไม่มีพฤติกรรม หรือเนื้อที่ลามก อนาจาร หรือแสดงออกในแง่ลบเรื่องเพศสัมพันธ์

ประการที่สอง รายการต้องไม่บันทึกภาพ ขณะที่ผู้ร่วมรายการทำกิจกรรมส่วนตัว ในห้องน้ำ หรือพื้นที่ส่วนตัว

ประการที่สาม รายการต้องไม่เปิดเผยพฤติกรรมที่น่าอาย ความลับ หรือข้อมูลอื่นใด

ประการที่สี่ ในการเสนอข้อมูลข่าวสารผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โดยมีเงื่อนไขดังนี้

ต้องแน่ใจว่าไม่มีการคุกคาม กดดัน โดยใช้กลวิธีการการล่อหลอก หรือใช้เด็ก และเยาวชนเป็นเครื่องมือ เสี่ยงภัย อันตราย ต้องแน่ใจว่าการกระทำใดๆ ก็ตาม ต้องขออนุญาตจาก พ่อแม่ผู้ปกครอง ต้องมีผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กไว้ใจ ผู้ให้คำปรึกษา การกระทำใดๆ จะต้องถาม ต่อผู้ปกครองเป็นหลักไม่ใช่เด็กโดยตรง หรือ ผู้ปกครองต้องทราบคำถาม

สาธารณรัฐฝรั่งเศส ในการควบคุมตรวจสอบเสรีภาพของสื่อมวลชนของสาธารณรัฐ ฝรั่งเศส ในเรื่องของการตีพิมพ์นั้น มีกฎหมายที่ใช้กำหนดรูปแบบขั้นตอนเงื่อนไขข้อจำกัด ในการตีพิมพ์ และมีการกำหนดบทลงโทษ โดยถือเป็นมาตรการที่จำเป็นสำหรับการดำรงอยู่ของ สังคมประชาธิปไตย และเพื่อป้องกันอาชญากรรม เพื่อคุ้มครองสุขภาพ ศีลธรรมอันของประชาชน

สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีสำนักข่าว Agence France-Presse (AFP) ซึ่งเป็นหนึ่งในบริษัทชั้นนำ ของโลก ซึ่ง Agence France Presse (AFP) ได้มีการกำหนดมาตรฐานการบรรณาธิการและแนวทาง ปฏิบัติของนักข่าวไว้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ข่าวสารที่ถูกนำเสนอจะต้องถูกต้อง เป็นกลาง รวดเร็ว และโปร่งใส

ประการที่สอง จะต้องเป็นอิสระปราศจากอคติความลำเอียง หรืออิทธิพลจากภายนอก และไม่ถูกบังคับให้ทำงานที่ขัดต่อความรู้สึกผิดชอบชั่วดี

ประการที่สาม จะต้องใช้ความอ่อนไหวเมื่อเข้าใกล้เหยื่อ หรือญาติของพวกเขา และหลีกเลี่ยงการบุกรุกด้วยความเสี่ยวใจส่วนตัว จะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษเมื่อสัมภาษณ์ หรือถ่ายรูปเด็ก และจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง

ประการสุดท้าย จะต้องไม่ใช่ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว หรือใช้ ตำแหน่งเพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าในส่วนของบุคคลธรรมดาที่ทำการนำเสนอข้อมูลข่าวสารนั้นก็ควร ให้เป็นไปตามหลักกฎหมายทั่วไป เช่นกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และในส่วนของผู้ประกอบวิชาชีพ นั้นควรให้มีการบัญญัติในเรื่องของการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่ให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น หรือให้เกิดความเสื่อมเสียต่อวิชาชีพสื่อมวลชนเพื่อให้มีการบังคับใช้ได้เป็น การทั่วไปเช่นเดียวกับวิชาชีพ ทนายความ แพทย์ และนักบัญชี โดยให้มีการกำหนดการกระทำของ

ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่ทำให้เกิดความเสียหายไว้ในจริยธรรมของวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งมีเนื้อหาในจริยธรรมของดังนี้

ประการที่หนึ่ง ผู้สื่อข่าวต้องเคารพต่อกฎหมาย และต้องไม่ประพฤติหรือปฏิบัติกรใดๆ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ประการที่สอง ในการเสนอข่าวหรือภาพใดๆ ต้องหลีกเลี่ยงการล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความสำคัญคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาส

ประการที่สาม ต้องละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนตัว หมิ่นประมาท ทำให้เสียชื่อเสียง ถูกเกลียดชัง หรือข้อความความที่เป็นการข่มขู่

ประการที่สี่ ต้องไม่เสนอภาพที่อุจาด ลามกอนาจาร นำหวาดเสียว หรือที่อาจละเมิดศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม

ประการห้า ต้องไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าวจนคลาดเคลื่อน หรือเกินเลยจากความเป็นจริง และภาพทุกภาพที่จะ นำลงตีพิมพ์หรือออกอากาศ ต้องเป็นภาพที่ได้จากสถานที่ หรือเหตุการณ์จริงเท่านั้น ภาพหรือข่าวจะเป็นภาพที่มีการตัดต่อ ต่อเติม หรือตกแต่งไม่ว่าจะเป็น การทำด้วยมือ หรือกระบวนการคอมพิวเตอร์กราฟฟิกใดๆ ไม่ได้โดยเด็ดขาด

5.4 ปัญหาในเรื่องของสภาพของบุคคลตามกฎหมาย

สภาพปัญหาดังกล่าวนั้นเกิดจากสภาพสังคมในปัจจุบันนั้นมีการเปลี่ยนแปลงทำให้สภาพของบุคคลได้มีการแบ่งแยกออกเป็นบุคคลธรรมดา และบุคคลสาธาณะ ในเรื่องของบุคคลสาธาณะนั้น ซึ่งบุคคลสาธาณะเป็นบุคคลที่ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการใช้ชีวิตของบุคคลเหล่านี้ ในการนำเสนอข่าวสารของบุคคลสาธาณะก็จำเป็นต้องมีขอบเขตที่ต่างจากบุคคลทั่วไป ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารก็ควรมีขอบเขตของบุคคลสาธาณะด้วยเช่นกัน เพราะบุคคลสาธาณะก็ถือเป็นบุคคลตามกฎหมายซึ่งมีสิทธิและเสรีภาพในความเป็นส่วนตัว เช่นเดียวกันกับบุคคลธรรมดาในสังคม

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ใช้ในการรับรองและคุ้มครองบุคคลสาธาณะเป็นการเฉพาะดัง เช่น สหรัฐอเมริกา ได้มีการประกาศใช้กฎหมาย เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำของ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน หรือช่างภาพที่กระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยกฎหมายฉบับนี้ได้ถูกตราขึ้นในสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการเรียกว่า กฎหมายต่อต้านปาปาราซซี่ (Anti papaprazzi law) ซึ่งได้มีการบัญญัติอยู่ใน California Civil Code section 1708.8 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1

มกราคม 1999 โดยกฎหมาย Anti papaprazzi มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการเท่าทันเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า และบรรทัดฐานของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเป็นการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลโดยอ้อม โดยการออกกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับโดยตรง อันเป็นทางเลือกเพื่อเป็นการยับยั้งพฤติกรรมที่ก้าวร้าวของช่างภาพ ได้แก่ การจำกัดพฤติกรรมทางตลาด ในด้านบรรทัดฐานทางสังคม และในด้านอุปสรรคทางกายภาพ โดยได้มีการบัญญัติมาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้ได้รับความเสียหายทั้งทางแพ่งและทางอาญา ต่อผู้ที่ละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นการละเมิดโดยการรุกรานทางกายภาพแบบทั่วไป หรือการละเมิดโดยการรุกรานแบบเทคโนโลยีขั้นสูง

สำหรับบุคคลสาธารณะในสหรัฐอเมริกาได้มีการพิจารณา และมีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนในเรื่องของการใช้ชีวิตส่วนตัว และการใช้ชีวิตของการเป็นบุคคลสาธารณะ ในสหรัฐอเมริกาในเรื่องการใช้ชีวิตทั่วไปของบุคคลสาธารณะสามารถใช้ได้อย่างไม่ต้องกลัวถึงการที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจะเข้ามารุกล้ำความเป็นส่วนตัว เพราะทั้งนี้ โดยกฎหมายของสหรัฐอเมริกานั้นมีกฎหมายที่ได้คุ้มครองบุคคลสาธารณะในการใช้ชีวิตส่วนตัว คุ้มครองบุคคลสาธารณะในกรณีมีการละเมิดโดยผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน คือกฎหมายต่อต้านปาปาราซซี่ ซึ่งเป็นกฎหมายที่คุ้มครองเสรีภาพของบุคคลสาธารณะ เพื่อไม่ให้ถูกกระทำการละเมิดจากการถูกแอบถ่าย หรือการรบกวนการใช้ชีวิตส่วนตัวจากประชาชนทั่วไป หรือผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งกฎหมายต่อต้าน ปาปาราซซี่นั้นทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นต้องระมัดระวังในการกระทำของตนเอง เพื่อไม่ให้ถูกบุคคลสาธารณะฟ้องร้องผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้รับผิดชอบในการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชนก้าวล่วงสิทธิความเป็นส่วนตัว

ซึ่งประเทศไทยนั้น ไม่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองบุคคลสาธารณะตามที่ได้กล่าวมา ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของขอบเขตของการใช้ชีวิตเป็นส่วนตัว กับการใช้ชีวิตอย่างบุคคลสาธารณะ

ในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายในเรื่องของสภาพของบุคคลตามกฎหมายควรมีกฎหมายพิเศษ หรือกำหนดข้อบังคับเพิ่มเติมขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อดูแลบุคคลสาธารณะเพื่อเป็นการปกป้องสิทธิและเสรีภาพของบุคคลสาธารณะจากการถูกล่วงละเมิด โดยผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน โดยมีการกำหนดกฎหมายขึ้นมาเป็นการเพิ่มเติมจากบทบัญญัติทั่วไป โดยนำหลักกฎหมายต่อต้านปาปาราซซี่ (Anti paparazzi law) ในประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในสถานะของการใช้ชีวิตความเป็นส่วนตัว และในสถานะของการเป็นบุคคลสาธารณะ

ในประเด็นสภาพปัญหาดังกล่าวนี้ ควรมีการแก้ไขให้เกิดความชัดเจนในการใช้ชีวิตส่วนตัว และการใช้ชีวิตบุคคลสาธารณะ การไม่มีความชัดเจนดังกล่าวนี้ส่งผลให้เกิดปัญหาการที่บุคคลสาธารณะถูกละเมิดจากการนำเสนอข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้โดยง่าย

และยังไม่มีบทบัญญัติที่เป็นการชัดเจนของการละเมิดต่อบุคคลสาธารณะ ว่ามีการละเมิดในรูปแบบใดบ้าง ถึงแม้ว่าจะมีการระบุไว้ในรัฐธรรมนูญเช่น สิทธิเสรีภาพในความเป็นอยู่ส่วนตัว เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในชื่อเสียง เกียรติยศ ครอบครัวนั้นได้รับการคุ้มครองปกป้อง แต่ก็ยังเป็นนามธรรมที่ไม่มีการระบุเอาไว้อย่างชัดเจนว่าการกระทำใดแน่ที่เป็นการละเมิดต่อบุคคลสาธารณะ ซึ่งในกรณี ประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐแคลิฟอร์เนีย ได้มีการออกกฎหมายต่อต้านปาปาราซซี เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการกระทำละเมิดต่างๆ ว่าการกระทำใดบางเป็นการละเมิดต่อบุคคลสาธารณะ และยังมีกำหนดบทลงโทษเอาไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นจึงสมควรนำบางบทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้ มาพัฒนาต่อยอดเป็นกฎหมายของไทยเพื่อเป็นการคุ้มครองบุคคลสาธารณะจากการกระทำละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน โดยบทบัญญัติที่สมควรนำมาปรับใช้ในการแก้ไขสภาพปัญหานี้ เช่น

“มาตรา 1708.8(a) บัญญัติว่า บุคคลย่อมจะต้องรับผิดชอบในกรณีที่มีการละเมิดต่อความเป็นอยู่ส่วนตัวในทางกายภาพ เมื่อมีการบุกรุกเข้าไปยังที่ดินของผู้อื่น โดยรู้สีกตัว และไม่ได้รับอนุญาตในการกระทำนั้น และต้องรับผิดชอบบุกรุกเมื่อมีการล่วงล้ำเข้าไปยังดินแดนส่วนตัวของผู้อื่น โดยเจตนาที่จะถ่ายภาพหรือบันทึกเสียงเอาไว้”

“มาตรา 1708.8(b) บัญญัติว่า บุคคลย่อมจะต้องรับผิดชอบในการละเมิดความเป็นอยู่ส่วนตัว เมื่อมีการกระทำการถ่ายภาพ หรือบันทึกเสียงของบุคคลอื่นซึ่งบุคคลนั้นกำลังกระทำการกิจกรรมส่วนตัว หรือการใช้ชีวิตส่วนตัว หรือกิจกรรมในครอบครัว หรือกิจกรรมอื่นใดที่สามารถคาดหมายได้ว่ากิจกรรมดังกล่าวต้องใช้ความเป็นส่วนตัว โดยมีการใช้อุปกรณ์บางประการที่จะเป็นตัวช่วยในการเพิ่มความขีดความสามารถในการเก็บภาพถ่าย หรือบันทึกเสียงนั้น โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีการบุกรุกทางกายภาพก็ตาม”

“มาตรา 1708.8(f) บัญญัติว่า การตีพิมพ์ การถ่ายทอดสู่สาธารณชน การแพร่ภาพ การขาย การเสนอขาย หรือการใช้วิธีอื่นใดเกี่ยวกับภาพถ่าย สิ่งบันทึกเสียง หรือการแสดงผลทางกายภาพอื่นใด จะไม่เป็นความผิดตามอนุมาตรา (a) (b) (c) นี้ เว้นแต่ บุคคลดังกล่าว ได้ทำการถ่ายภาพ จับภาพ บันทึกเสียง หรือกระทำการอันเป็นการแสดงผลทางกายภาพอื่นใด เผยแพร่ ตีพิมพ์ แพร่ภาพ ขาย หรือนำเสนอขาย ภาพถ่ายหรือเสียงที่บันทึกไว้ หรือการแสดงผลทางกายภาพอื่นใด ในครั้งแรก โดยรู้อยู่แล้วว่า การได้ภาพถ่าย หรือการได้รับเสียงที่ถูกบันทึกไว้ ดังกล่าว โดยการได้มานั้นเป็นการฝ่าฝืนต่อ อนุมาตรา (a) (b) (c) และได้รับค่าตอบแทน หรือสิ่งตอบแทนอื่นใด หรือค่าตอบแทนเป็นตัวเงิน หรือสิ่งอื่นๆ เพื่อแลกกับภาพ เสียงบันทึก

สำหรับปัญหาในการให้คำจำกัดความของบุคคลสาธารณะตามกฎหมายไทยนั้น ควรมีการให้คำนิยามคำว่าบุคคลสาธารณะให้ชัดเจน ซึ่งในปัจจุบันนี้ โลกได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วทั้ง

ในด้านของเทคโนโลยี และทั้งการสื่อสารที่รวดเร็ว ทำให้คำว่าบุคคลสาธารณะนั้นไม่ใช่จำกัดไว้แค่ นักแสดง นักร้อง นักกีฬา หรือนักเมือง เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาทางด้านสังคมนั้นทำให้บุคคลสาธารณะขยายขอบเขตที่กว้างขึ้น จึงควรมีคำนิยามที่ครอบคลุม และชัดเจนในเรื่องของบุคคลสาธารณะ ซึ่งการให้ความหมายของบุคคลสาธารณะนั้น ได้มีความหมายที่หลากหลาย เช่น

Black's Law Dictionary ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะไว้ดังนี้

บุคคลสาธารณะ (public figure) คือคนที่เป็นที่รู้จักหรือคนที่มีเจตนาจะเข้าไปอยู่ในการโต้เถียงของสาธารณะ

บุคคลสาธารณะโดยสภาพ (all-purpose public figure) คือ คนที่มีชื่อเสียงแพร่หลายหรือเป็นที่รู้จัก ในทุกวัตถุประสงค์ และในทุกความหมาย เช่น คนที่มีอำนาจในการจูงใจได้อย่างดี และเป็นผู้มีอิทธิพล ซึ่งบุคคลเหล่านี้อาจเป็นบุคคลสาธารณะโดยสภาพได้ ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะจงใจให้เป็นหรือไม่ก็ตาม

บุคคลสาธารณะภายใต้สภาวะวิสัย (limited-purpose figure) คือ บุคคลที่อยู่ในหัวข้อสนทนาพิเศษของสาธารณชน หรือ เป็นผู้ที่มีชื่อเสียง โดยเป็นที่รู้จักในเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหรือข้อนั้นๆ เท่านั้น

Cambridge Advanced Learner's Dictionary ได้ให้นิยามว่า “บุคคลสาธารณะ หมายถึงบุคคลที่มีชื่อเสียงอันเนื่องมาจากกิจการที่เขาได้กระทำลงไป ซึ่งได้มีการเขียนลงในหนังสือพิมพ์และ นิตยสาร หรือถูกกล่าวถึงอยู่บ่อยครั้ง ตามหน้าจอโทรทัศน์หรือวิทยุกระจายเสียง”

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ นักวิชาการด้านกฎหมายอาญา ได้ให้นิยามไว้ว่า “บุคคลสาธารณะ คือ บุคคลที่ได้เสนอตัวต่อประชาชน (Public figure) ย่อมอยู่ในวิสัยที่ประชาชนจะติชมด้วยความเป็นธรรมดา เพราะการทำงานของบุคคลเหล่านี้มีผลต่อสาธารณะ จึงต้องยอมรับคำติชม (feedback) ดังกล่าวด้วย ยกตัวอย่างเช่น นักการเมือง หรือดาราดาราภาพยนตร์ เป็นต้น

ศาลไทยได้มีการให้ความหมายของ บุคคลสาธารณะ หมายถึง บุคคลที่ประชาชนและสื่อมวลชนให้ความสนใจติดตามพฤติกรรม และย่อมถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้

จากความหมายที่กล่าวมานั้น เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า บุคคลสาธารณะนั้น หมายถึงบุคคลที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ประชาชนทั่วไปให้ความสนใจ และสามารถที่ถูกละเมิดได้

ดังนั้นในการนิยามความหมายของคำว่าบุคคลสาธารณะนั้นควรจะนิยามให้ครอบคลุมทุกอาชีพ ไม่ใช่แค่หมายถึง นักแสดง นักร้อง นักเมือง นักกีฬา หรือพิธีกร เท่านั้นเพื่อให้สามารถใช้คำนิยามได้เป็นวงกว้าง และสามารถใช้ได้ไปตลอดเมื่อสภาพสังคมนั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลง จึงควรมีคำนิยามของคำว่าบุคคลสาธารณะ เช่น บุคคลสาธารณะ คือ บุคคลที่ประชาชนและสื่อมวลชนให้ความสนใจติดตามพฤติกรรมของบุคคลนั้น และบุคคลดังกล่าวนี้ย่อมถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้

ตามเหตุอันสมควร ซึ่งหากประเทศไทยได้มีการให้คำนิยามดังกล่าวไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจนกว่านี้ ก็อาจจะเป็นหนทางที่ทำให้สภาพของการเป็นบุคคลสาธารณะชัดเจนยิ่งขึ้น

ซึ่งนอกจากการให้คำนิยามของบุคคลสาธารณะแล้ว ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในหมวดว่าด้วยความผิดฐานละเมิด โดยเพิ่มฐานความผิดเกี่ยวกับประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารของบุคคลสาธารณะ โดยนำหลักการของกฎหมายต่อต้านปาปาราซซี่ (Anti paparazzi law) ในสหรัฐอเมริกามาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการคุ้มครองบุคคลสาธารณะ